

Visitaprotokoll Skånland, Astafjord og Tovik menigheter
15.02-19.02 2017
Tema: "Mangfold og brobygging"

Visitasen ble ledet av biskop Olav Øygard. Han ble assistert av prost Arne Håkonseth og ledsaget av rådgiver Karl Yngve Bergkåsa.

Onsdag 15. februar

0900-1100 Møte med kirkelig ansatte

Tilstede: Biskop Øygard, prost Håkonseth, rådgiver Bergkåsa, rådgiver Nestun, kirketjener Kurt Rochman, leder i fellesrådet Odd-Are Hansen, sekretær Ann Karin Karlsen, kirketjener Odd-Arne Sæter, kirkeverge Elin-Mari Bjørsvik Nikolaisen, organist Magne Andreassen.

Møtet begynte med en kort andakt av soknepresten. Kirkeverge innledet og de tilstedeværende presenterte seg. Biskopen snakket om viktigheten av å se stort på tjenesten i kirka. Alle ansatte har sin plass og er vesentlige for at menighetene skal få være kirke der hvor de er.

De to kirketjenerne jobber og som gravere og utfører mye vedlikehold av kirkene. Tildelingen fra kommunen er ikke nok til å dekke behovet. På kirkegården komme de ofte i prat med folk som vil samtale. Slik fungerer de også som sjelesørgere og kirkas representant i møte med mennesker. Det er viktig at de ansatte har arenaer hvor de kan snakke om disse tingene, evt. få kursing i sjelesorg.

Sekretær jobber i 50% stilling og trives godt i jobben. Før ansettelsen av nåværende kirkeverge jobba ho mye alene på kontoret, men de siste årene har situasjonen vært stabil.

Kirkevergen opplever økonomien som en stadig utfordring. Planer som skal gjennomføres møter et byråkrati som vanskeliggjør og fordyrer prosessene mer enn det burde. Det mangler også kompetanseheving for de ansatte. Kurs holdes stort sett sørpå og det er vanskelig å prioritere det både tid- og prismessig. Det må bli flere tilbud lokalt i regionen.

Soknepresten har vært prest i Skånland i 15 år og trives i jobben. Det er et godt arbeidsmiljø og gode medarbeidere i staben. Manglende prostiprest, diakon og kateket gjør at det til tider er utfordrende å møte menighetens ulike behov.

Organist har 70% stilling, men kirkevergen forsøker å være fleksibel slik at det går an å ta vikariater i nabosoknene for å øke prosenten.

Sammenslåing med Tjeldsund og eventuelt Evenes kommune er en stor utfordring. Svært viktig å jobbe med intensjonsavtaler for å sikre seg at framtida blir mer forutsigbar. Det er essensielt at kirka blir lyttet til i denne prosessen.

Nord-Hålogaland bispedømmeråd har satt ned et utvalg som skal vurdere bemanningssituasjonen i bispedømmet. Bevilgningen fra kirkerådet fordrer en nedgang på over 10 stillinger. I tillegg er det en skjevhet i forhold til noen steder som har økt i folketall og mange steder som har nedgang. Det må utarbeides en modell som tar hensyn til disse nye realitetene.

Det er viktig at BDR kommuniserer godt med kirkevergene i denne prosessen. Der ligger lokalkunnskapen og det er også de som kommer til å merke endringene. Soknestrukturer og soknegrenser må ses på, og man må tenke fleksibelt i forhold til løsninger som er hensiktsmessige og økonomisk forsvarlige.

Vi har en ekteskapslov som er fundert på kjønnsnøytralitet og samfunnet er regulert etter dette prinsippet. Kirka har vedtatt ny liturgi som ivaretar denne utviklingen. Det er fortsatt mulig å bruke den gamle liturgien og prester kan la være å vie likekjønnede, mens prosten da må finne prest til å utføre vielsen.

1100-1200 Formiddagsgudstjeneste Astafjord kirke

Tilstede: Biskop Øygard, prost Håkonseth, rådgiver Bergkåsa, rådgiver Nestun, sokneprest Solum, organist Andreassen

Prosten ledet gudstjenesten og soknepresten hadde en kort preken som appellerte til både barn og voksne.

1230-1400 Møte med menighetsrådene

Tilstede: Biskop Øygard, prost Håkonseth, rådgiver Bergkåsa, rådgiver Nestun, sokneprest Solum, medlemmer fra menighetsrådene i Skånland, Astafjord og Tovik

Soknepresten innledet med andakt og ønsket velkommen.

I menighetsarbeidet er det viktig med visjoner. Soknepresten ønsket mer fokus i rådene på dette med visjoner og målsettinger: Hvorfor er vi kirke og hva slags kirke vil vi være? Menighetsrådene har som oppgave å vekke og nære det kristne livet i menighetene. Mye av dette arbeidet gjøres av presten og de kirkelige ansatte, men de behøver også medhjelpere. Det er flott at mange i rådet har vært med som frivillige og utført oppgaver som menighetene har behov for.

Visitasrapporten er et viktig hjelpemiddel til å se hva som skjer i menighetene og hvilke utfordringer som ligger der. Biskopen ønsket å høre om arbeidet med frivillige. Det vil bli viktigere i fremtiden å ha ressurser tilgjengelige utenom de kirkelig ansatte. Dette vil også kunne gi større arbeidskapasitet i menighetsarbeidet. Jo færre frivillige, desto mer arbeid på hver enkelt. Lokal tilknytning er vesentlig. Da kjenner bygda og menigheten vedkommende og det ligger trygghet i det. I en del trosopplæringstiltak er det foreldre som stiller opp. Er det mulig å få engasjert disse også i annet menighetsarbeid? Vi må våge å spørre folk om de kan tenke seg å hjelpe. Ikke bare de som er i menighetens kjerne, men andre i bygda også.

Ungdommens kirketing har mange representanter fra Skånland, Astafjord og Tovik. I fjor var det 5 stykker herfra. Dette er høyt tall i forhold til andre menigheter i bispedømmet og vitner om engasjement, samt godt rekrutteringsarbeid fra menighetenes side.

Samisk språk har blitt mer synliggjort i området de siste årene og kirka har vært en pådriver i denne sammenhengen. I mange sammenhenger er kirka den arenaen hvor samisk er mest synlig. Dette tilbudet er likevel i størst grad for voksne. Det er svært viktig å ivareta barna og deres behov for trosopplæring på samisk. Nettsiden www.osku.no er en viktig ressurside for trosopplæring med samisk innhold og språk. Her kan de som jobber med barn og unge finne mye stoff på både norsk og samisk.

Kirke og kultur henger sammen. Både hjerne og hjerte trenger å få del i evangeliet. Musikken er ikke emballasje for evangeliet i denne sammenheng, men også en bærer av evangeliet. Få menigheter i Nord-Hålogaland har plan for kirkemusikk. Biskopen oppfordrer menighetene til å vurdere å utarbeide en slik plan.

Ved kirkekonsserter er det viktig å ha gode tidsfrister så man får vurdert innholdet i konsertene og kan gi tilbakemelding dersom det er noe som må endres.

Det er en felles utfordring for alle menighetene at det er vanskelig å få folk til å komme på "vanlige" gudstjenester. Det blir og ganske synlig om folk som ikke vanligvis kommer er på en gudstjeneste hvor det ikke skjer noe spesielt. Og det kan føre til kommentarer på bygda. Menigheten må arbeide strategisk for å bygge ned dørtersklene og være relevant for flere medlemmer. Barna må bli sett og ivaretatt når de kommer til kirka. De bringer med seg en umiddelbar tro og frimodighet som vi voksne kan lære mye av.

Kirkekaffe kan være en inkluderende hendelse etter gudstjenesten. Men den har også potensial til å være et sted hvor folk setter seg med folk de kjenner og ikke prater med de nye. Her er det viktig å ta imot de nye på en naturlig måte og prate med de. Kirkekaffen har en meget viktig funksjon for mange som kommer til gudstjeneste og er diakoni på et helt hverdagslig plan.

SMM (samarbeid menighet og misjon) er en organisasjon som jobber med å være bindeledd mellom kirkene og misjonsorganisasjonene. Å være med i dette arbeidet er en del av det å være kristen kirke i hele verden. Det er mulig å ta kontakt med organisasjonene og få besøk til menighetene, invitere ungdommer og andre til å være med. Nærmisjon er også viktig. Se utafør stuedøra og ta imot bygdas folk som sliter eller de som kommer fra utlandet og trenger å bli sett og inkludert.

Kirka har noen gudstjenester i året tilrettelagt for mennesker med funksjonshemming. Soknepresten understreket at det overordnede mål må være et fellesskap med mangfold og plass til alle, framfor tilrettelagte opplegg som kan forsinke prosessen mot et fellesskap der alle er med i de tradisjonelle gudstjenestene. Kommunen plikter i slike sammenhenger å legge til rette for at mennesker kan få komme til samlingene og utøve sin tro.

Nord-Hålogaland bispedømmeråd har måttet kutte i stillinger for å komme i balanse økonomisk. Dette medfører redusert bemanning av prester i forhold til tidligere. Dette påvirker Skånland m. flere i form av at prostiprest-stillingen blir stående vakant.

Usikkerhet i forhold til kommunesammenslåingsplanene i området. Fellestråd vil følge kommunegrensene i kirka. Men per nå er det ingen som vet hvordan dette vil bli. Dette skaper utfordringer for menighetene i området og antagelig må man vente til beslutningene er tatt. Det vil bli bevilgninger fra staten via omstillingsmidler og deler av disse er øremerket fellestrådene.

Det vil komme endringer i soknegrenser de nærmeste årene. BDR vil utrede hvordan dette kan løses på en best mulig måte, i dialog med menigheter lokalt. Administrasjon koster og mange løsninger kan vurderes.

Samarbeidet mellom kirke og kommune er inne på et godt spor. Det er god kommunikasjon og forståelse for det viktige arbeidet som menighetene gjør i kommunen.

Punkter til møtet med kommunen:

- Kommunesammenslåingen. Viktig med god informasjonsflyt begge veier.
- Vedlikehold av kirkebygg og kirkegårder.
- Kommunen må kunne gi særutskrift av vedtak og saker som angår kirkelige saker og sende til kirkeverge.

1500-1600 Omvisning Sandstrand bedehus

Tilstede: Biskop Øygard, prost Lønmo, rådgiver Bergkåsa, rådgiver Nestun, sokneprest Solum, Edd Magne Torbergsen, Elin-Mari Bjørsvik Nikolaisen, Kurt Rochman, Odd-Are Hansen, Sigrid Bentsnes

Bedehuset ble bygd mellom 1881 og 1885. Lederen for bedehuset var også leder i den læstadianske forsamling. Et av de eldste kirkebygga i kommunen. Før bygginga av bedehuset var det store samlinger i nærområdet og behovet for et bygg med tak reiste seg i det læstadianske miljøet. Johann Isachsen var en lokal, dyktig folketaler og sto i bresjen for å igangsette bygginga av bedehuset. Karsten Isachsen var oldebarnet til Johann.

Bedehuset var et populært kirkested og det blant annet Evenes kirke opplevde lite folk på gudstjenester på grunn av valfart til bedehuset. Det var lite utsmykning i bygget og fokuset skulle være på forkynnelsen av Ordet. Men i 1953 kom det altertavle til bedehuset, en gave fra en av sønnene til Johann Isachsen; altertavla hadde tidligere stått i en av Skånland kommunes kirker..

Den finansielle situasjonen til bedehuset i dag er usikker. Det samles inn penger under begravelser, men det monner lite til å holde driften i gang. Men bedehuset har alltid vært drevet av frivillige krefter og dugnadsånd, og det skal overleve denne situasjonen også.

1800-1930 Samisk-norsk gudstjeneste Kvitfors kapell

Tilstede: Biskop Øygard, prost Håkonseth, rådgiver Bergkåsa, rådgiver Nestun, sokneprest Solum, organist Andreassen

Soknepresten ledet gudstjenesten på samisk og norsk, mens prosten holdt preken. Biskopen avsluttet gudstjenesten.

1930-2030 Foredrag om Kvitfors kapell

Edgar Andersen fortalte om historien bak kapellet. Det gamle bedehuset på Kvitfors ble revet i 1958 og det ble bestemt at det skulle bygges et nytt kapell. Vigslinga av det nye bygget skjedde i 1959. Alterduken er fra denne første tida og er fortsatt i bruk. Det ble renoverert i 1983-1984. Det ble da bygd en matsal i tilknytning til kapellet.

Betjeningen av kapellet foregår både med prester fra Evenes og fra Skånland. Læstadianske samlinger og stevner finner sted her. Det brukes mye til minnesamvær i forbindelse med begravelser. Det gis faste gaver til driften fra menigheten i Evenes.

Det er mye aktivitet i kapellet, med nesten like mye aktivitet som Skånland kirke. Og det er samlinger her i mange ulike sammenhenger. Det er den kirka i området hvor det er mest samisk og det er flere samisk-norske gudstjenester i året. Det ble antydnet at det kan være mer samisk i de andre hovedkirkene i Skånland.

Biskopen fortalte om viktigheten av å bruke samisk i Nord-Hålogaland også på de steder hvor det stort sett ikke er mange samisktalende igjen. Språket har vært her i århundrer og en sterk fornorskingsprosess har gjort at det har blitt usynliggjort.

Torsdag 16. februar

1030-1200 Sykehjemsgudstjeneste m/nattverd, Skånland sykehjem

Tilstede: Biskop Øygard, rådgiver Bergkåsa, prost Håkonseth, rådgiver Nestun, sokneprest Solum, organist Andreassen, beboerne på sykehjemmet

Prosten innledet gudstjenesten, soknepresten holdt preken og biskopen kom med hilsen og velsignelsen på samisk og norsk til slutt.

1200-1400 Bedriftsbesøk hos Skånland vekst, m/lunsj

Tilstede: Biskop Øygard, prost Håkonseth, rådgiver Bergkåsa, rådgiver Nestun, sokneprest Solum organist, Andreassen, daglig leder Astrid Berg og andre ansatte ved Skånland vekst

Det ble servert en velsmakende lunsj før det ble omvisning på bygget. Bedriften ble opprettet i 1981 og har i dag 55 ansatte. Formålet med virksomheten er å gå i null med inntekter og utgifter, det er ingen aksjonærer som skal ha profitt. Hovedvirksomheten er vaskeriet som vasker for kommunen, private bedrifter og vanlige folk. Bedriften har også en

gjenbruksbutikk hvor de selger brukte varer, samt varer de lager selv: tennbriketter, tovet håndverk og mye annet.

1430-1600 Møte med konfirmentene i Skånland menighet

Tilstede: Biskop Øygard, prost Håkonseth, rådgiver Bergkåsa, sokneprest Solum, konfirmentene i Skånland menighet

Biskopen fortalte om sin rolle i kirka og konfirmentene stilte spørsmål til ham som de hadde forberedt. Det var mange gode spørsmål og det ble en fin og interessant stund for alle som var involvert.

1900-2100 Møte med ungdomsklubben, Evenskjer

Tilstede: Biskop Øygard, prost Håkonseth, rådgiver Bergkåsa, sokneprest Solum, Ommund Rolfsen, frivillige og ungdommer

Biskopen med følge møtte ungdommer fra bygda til bordtennis, kortspill og samtaler. I forbindelse med samlingen holdt han en kort andakt.

Fredag 17. februar

0845-0915 Økumenisk morgensamling, kapellet på Folkehøgskolen Nord-Norge

Ommund Rolfsen ledet en økumenisk morgensamling på folkehøgskolen.

0915-1000 Økumenisk samtale med representanter fra metodistkirken, kapellet på Soltun folkehøgskole

Tilstede: Biskop Øygard, prost Håkonseth, rådgiver Bergkåsa, sokneprest Solum, organist Andreassen, Ommund, kirkeverge Nikolaisen, FR-leder Hansen, medlemmer av menighetsrådet i metodistkirken

Det er godt samarbeid mellom DNK og metodistkirken i Skånland. Ungdomsklubben er et av tiltakene som drives på denne måten.

Det er mulig at det kommer en diakonstilling til metodistkirken tildelt fra kabinettet sentralt. Den vil da komme hele Skånland til gode, ikke kun metodister. Det tverrkirkelige fellesskapet er svært viktig på et mindre sted som her. Kanskje kunne stillingen deles mellom metodistkirken og DNK. Ordningen "Nådens fellesskap" sørger for at begge trossamfunn anerkjenner hverandre og man kan arbeide side ved side.

Husfellesskap i metodistisk regi har vært viktige arenaer hvor flyktninger og innvandrere har blitt tatt imot. Dette er en utfordring for kirken, som har gudstjenesten som hovedpuls gjennom uka og ikke så mye husfellesskap. Disse ulikhetene kan dog ses på som utfyllende for hverandre. Man dekker ulike behov, men er åpen for fellesskap med hverandre.

1000-1100 Møte med rektor på Soltun folkehøgskole

Tilstede: Biskop Øygard, prost Håkonseth, rådgiver Bergkåsa, sokneprest Solum, kirkeverge Nikolaisen, FR-leder Hansen, rektor Rolf Steffensen

Rektor Steffensen innledet møtet og forklarte skolens profil og målsettinger. Skolen skal gjenspeile landsdelen og være unik, ikke en kopi av skoler sørpå. Urfolksfokus er viktig og en del av det som særtegnar skolen. Det er også en linje der for de som trenger tilpasning i forhold til ulike funksjonshemninger.

Mye reisevirksomhet på flere av linjene. Dette er en utfordring i forhold til "Det grønne skiftet". Og det foreligger en målsetting sentralt om at reiser med fly skal reduseres innen 2020.

Viktig å bygge relasjoner mellom lokalmenigheten og folkehøgskolen. Det er et kjempepotensial til å berike både bygda og skoleelevene, med mange ulike møtepunkter.

1100-1230 Møte med kommunen

Tilstede: Biskop Øygard, prost Håkonseth, rådgiver Bergkåsa, sokneprest Solum, kirkeverge Nikolaisen, FR-leder Hansen, ordfører Helene Berg Nilsen, Christine Killie, Einar Aune, Stein Roar Nilssen

Ordfører innledet og ønsket velkommen. Soknepresten holdt et kort ord for dagen. Kirkevergen informerte om sammenslåingens konsekvenser for menighetene Skånland og Tjeldsund. Usikkerhet rundt Evenes, om de blir stående alene eller slås sammen med Bjerkvik/Narvik.

Ordfører forklarte at kommunen venter på vedtaket fra Stortinget, men det er viktig å kartlegge de prosessene man står overfor. Det jobbes med intensjonsavtale som skal utgjøre grunnlaget for fellesnemnda.

Biskopen informerte om situasjonen med skillet fra staten og den økonomiske situasjonen.

Det ble også sagt at kirka ønsker seg en observatørrolle i fellesnemnda slik at informasjonsflyten går godt begge veier.

Det er 2 kirketjenerstillinger i Skånland. Dette er mye sammenliknet med andre menigheter. Men kirketjenerne arbeider med alt av kirkegårdsarbeid; dette tar ofte kommunen seg delvis av andre steder. Denne driftingen er helt annerledes i Tjeldsund, hvor kommunen hjelper til med sommervedlikehold, strøing om vinter osv. Ved kommunesammenslåing må dette løses slik at tjenesteytinga blir mest mulig hensiktsmessig.

Utfordringer med kirkebygg og vedlikehold. Vannlekkasje i kjeller på Astafjord kirke, samt behov for utbedring av tak. Tovik kirke har synlig råteskader og problemer med løse skifere

på taket. Skånland kirke har samme problem som Tovik med skifertak. Det estimeres en kostnad på 3 mill. kr per tak for å utbedre dette på en forsvarlig måte.

Det er bestilt en tilstandsrapport som vil synliggjøre de ulike vedlikeholdsbehovene i de tre kirkene. Denne vil da sendes formannskapet sammen med et tilleggsskriv fra kirkevergen om hva som må prioriteres.

1300-1400 Møte med rektorer, kirke- og skolesamarbeid

Tilstede: Biskop Øygard, prost Håkonseth, rådgiver Bergkåsa, sokneprest Solum, kirkeverge Nikolaisen, FR-leder Hansen, Vanja Elvenes, Marit Stene, Trude Hageland, Hilde Sjøvoll

De tilstedeværende presenterte seg og sokneprest Solum innledet møtet. Det er et ønske fra kirkas side at skole inviterer presten til å fortelle om kirka som del av KRLE-faget og den kristne tro. Eller at skole kommer til kirka for å se på bygget og lære mer om den kristne tro der, som en del av KRLE-faget.

Skolegudstjenester er en viktig tradisjon mange steder og fritak ordnes på ulike måter. Skolen ser det som en del av den norske kulturarven å ha et slikt tilbud til sine skoleelever. De som søker fritak får et opplegg med et faglig innhold som viser den norske kulturarven. Fra skolens side er det viktig at det er full frihet til å velge selv og at begge deler er likeverdige. I fjor var det ingen som søkte fritak fra gudstjenesten.

Samisk i skolen. Det undervises som første, andre og tredjespråk i Skånland. Antall elever svinger fra år til år, men det har blitt mer populært de siste årene.

1400-1530 Fagmøte i Skånland kirke

Tilstede: Biskop Øygard, prost Håkonseth, rådgiver Bergkåsa, sokneprest Solum, kirkeverge Nikolaisen, organist Andreassen, sekretær Karlsen, kirketjener Rochman, kirketjener Sæter, FR-leder Hansen

Temaet for visitasen har vært "Mangfold og brobygging". Visitasen har vært innom ulike kirker/kapell og bedehus. Gudstjenesten i Astafjord hadde kirkekaffe i regi av lokale krefter som flyttet "Huset i havet"-kafeen til menighetssalen. Frivillighetsentralen var også en del av sykehjemsandakten. Dette viser at de ulike kulturene i Skånland-bygdene møtes i kirkelige sammenhenger. Folk som har jobba i årevis i kirka har ikke nødvendigvis så mye kontakt med andre som jobber i andre menigheter. Men ved kirkelige samlinger bygges det broer mellom de ulike menighetene.

Samarbeidet med metodistkirka viser fellesskap på tvers av konfesjoner. De to kirkenes forskjellighet er med på å utfylle hverandre og utfordre hverandre lokalt. Når det jobbes sammen vil det ha potensial til å nå enda flere mennesker med evangeliet i Skånland.

Menighetene i Skånland har over 50% oppslutning om flere trosopplæringstiltak, bl. a. "Lys våken" og "Tårnagentene". Det er derimot ikke så mange tiltak for tenåringer utover konfirmasjon. Her kan det bli et samarbeid med folkehøgskolen og kor for tenåringer (ten-

sing). Det er også mulig å koble seg opp mot folkehøgskolen som leirsted i forbindelse med leirer og stevner for menighetens barn/ungdommer.

Kulturskolen og kirka kan ha et samarbeid i forbindelse med bruk av kirkerommet til konserter og liknende.

Inkluderingsarbeid. Det er en gudstjeneste i året for utviklingshemmede. Her kan man tenke seg samarbeid med Evenes som har vårfest og høstfest, samt ulike tiltak for denne gruppen.

Vardobiegga, det samiske koret, kan trekkes inn i flere gudstjenester i menighetene. Kirka har vært en pådriver for det samiske i bygdene. Det har i mange sammenhenger hatt en brobyggende funksjon. Samtidig må man være varsom med å presse på med for mye samisk. Dette er tematikk der man må trå varsomt og forholde seg til de tilbakemeldingene man møter.

1800-1900 Salmekveld Tovik kirke

Sokneprest Solum ledet salmekvelden og prost Håkonseth holdt en kort andakt. Tovik korforening deltok med sang. Det ble en fin kveld hvor Guds ord ble forkynt både med ord og toner. Biskopen avsluttet med en hilsen og velsignelsen på norsk og samisk.

1900-2100 Møte med frivillige fra menighetene

Det ble arrangert en frivilligfest for å takke alle de frivillige kreftene for den viktige jobben de gjør for de tre menighetene i Skånland. Sokneprest Solum ledet samlingen og holdt en takketale som gjorde stas på de forskjellige aktørene. Samtidig kom det fram hvor mye frivillig arbeid som gjøres rundt omkring i menighetene. Biskopen hadde en kort hilsen til avslutning.

Søndag 19. februar

1100-1300 Visitasgudstjeneste i Skånland kirke

Gudstjenesten ble innledet med prosesjon og intimert av prost Arne Håkonseth. Soknepresten ledet gudstjenesten videre. Biskopen forkynte Ordet og avsluttet gudstjenesten sammen med prost og prostiprest, med velsignelsen på samisk og norsk.

1300-1400 Visitasmøte

Sokneprest Geir Arne Solum ønsket velkommen til visitasmøtet. Biskopen holdt sitt visitasforedrag. Soknepresten takket biskopen med følge for visitasdagene i Skånland, Tovik og Astafjord.